

Vážený pan
PhDr. Lubomír Zaorálek
Ministr kultury ČR

Ministerstvo kultury
Maltézské náměstí 1
118 00 Praha 1

V Praze 24. února 2020

Vážený pane ministře,

Vědecká rada GŘ Národního památkového ústavu, jejímž jsem předsedou, projednala na svém 26. zasedání informaci o aktuálním stavu přípravy rekonstrukce stavebního práva a pověřila mne, abych se na Vás v této souvislosti jejím jménem obrátil.

Dovoluji si přitom stručně konstatovat, že jsem se jménem VR NPÚ obrátil na MK i MMR dne 5. února 2019 otevřeným dopisem s alarmujícím upozorněním, že navrhovaná rekonstrukce stavebního práva v tehdejší podobě znamená fakticky likvidaci památkové péče. Ministr Staněk i náměstkyně ministrně Pavlů reagovali s příslibem, že si tuto situaci uvědomují a zjednajjí nápravu. Slíbili, ale nekonali.

Za současného stavu projednávání této zákonné předlohy Vědecká rada NPÚ v první řadě cítí potřebu Vám poděkovat za významné posuny, které se Vám podařilo vyjednat. Zejména vítá udržení samostatného postavení památkové péče a závaznost stanovisek.

Zároveň je ale nezbytné konstatovat, že i přes tyto pozitivní posuny by přijetí zákona v navrhované podobě znamenalo ve srovnání s platnou právní úpravou kvalitativní oslabení ochrany veřejného zájmu na zachování architektonického dědictví.

Vědecká rada považuje za zásadní zachování integrity systému státní památkové péče, a to včetně ochranných pásem, zachování závaznosti stanovisek, zachování územních regulačních nástrojů, zachování kompatibility stavebního práva se specifickými potřebami péče o architektonické dědictví a zachování možnosti přezkumu v případech, kdy zájmy památkové péče nebudou respektovány.

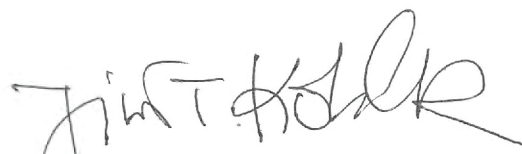
Vyčlenění ochranných pásem z gesce památkové péče je z hlediska jejich smyslu a účelu špatně, zejména, není-li možnost opravných prostředků, pokud nebude zájem památkové péče zohledněn. Příkladně v případě ochranných pásem památek světového dědictví je navrhovaná úprava v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Oddělení agendy ochranných pásem od památek, jejichž kulturní hodnoty mají chránit, je systémová chyba, nehledě na nepřehlednost, které takovéto nastavení přinese. Vědecká rada si je vědoma, že vyčlenění ochranných pásem je součástí věcného záměru zákona, který pan ministr Staněk odsouhlasil. Je však třeba připomenout, že tak učinil na základě příslibu, že zájmy památkové péče budou zohledněny v paragrafovém znění,

což se nestalo. Zároveň je třeba připomenout způsob, kterým je tento zákon připravován a o jehož nestandardnosti svědčí mimo jiné i množství zásadních připomínek uplatněných v připomínkovém řízení. Protože vyčlenění ochranných pásem považuje Vědecká rada za velký problém a zároveň udržení integrity památkové péče včetně ochranných pásem za systémově oprávněný požadavek, obracíme se na Vás, vážený pane ministře, s podnětem, abyste se pokusil tuto otázku znovu otevřít.

Vědecká rada snahu zjednodušit a zrychlit stavební řízení podporuje. Tohoto cíle je však třeba dosáhnout jinými prostředky než rezignací na ochranu veřejného zájmu. V této souvislosti připomíná návrh generální ředitelky Národního památkového ústavu z roku 2019, jehož podstatou je zjednodušení systému pro vlastníky, větší transparentnost a finanční úspory.

Vážený pane ministře, přejeme Vám i sobě hodně zdaru ve Vaší práci

S pozdravem

doc. PhDr. Jiří Tomáš Kotalík, CSc.
předseda Vědecké rady GŘ NPÚ

příloha:

Závěry 26. zasedání Vědecké rady GŘ NPÚ konaného dne 23. ledna 2020 k informaci o současné situaci rekodifikace stavebního práva

Závěry 26. zasedání Vědecké rady GR NPÚ k informaci o současné situaci rekodifikace stavebního práva

Vědecká rada GR NPÚ vylslechla informaci o aktuálním stavu přípravy rekodifikace stavebního práva a po diskusi zaujala následující stanovisko:

01) Architektonické dědictví je nenahraditelnou součástí světového, evropského, národního, regionálního i místního kulturního dědictví. Je důležité pro zachování identity. Tvoří jednu ze základních kulturních kvalit a atraktivit životního prostoru společnosti, jejichž význam přesahuje hranice států. I proto Česká republika přistoupila k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a k Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy. Nezanedbatelný je ekonomický přínos památek, zejména ve vztahu k výnosům z turistického ruchu. Péče o architektonické dědictví patří k významným veřejným zájmům garantovaným státem. V této souvislosti je vhodné připomenout, že na našem území je stát nositelem této garance od roku 1850, kdy František Josef I. zřídil „*Císařsko-královskou centrální komisi pro výzkum a zachování stavebních památek.*“

02) Smyslem stavebního práva je především ochrana dotčených veřejných zájmů.

03) Památková péče snahu zkrátit a zjednodušit stavební řízení plně podporuje. Rezignace na ochranu veřejných zájmů však není přijatelným prostředkem, jak toho dosáhnout.

04) V oblasti státní památkové péče lze racionalizace dosáhnout jinými prostředky. Vědecká rada v této souvislosti připomíná návrh generální ředitelky Národního památkového ústavu z roku 2019, jehož podstatou je zjednodušení systému pro vlastníky, větší transparentnost a finanční úspory.

05) Reforma vyžaduje pečlivou a kvalifikovanou přípravu. Vyjádření Nejvyššího soudu, ve kterém se konstatuje, že nebyla provedena analýza důvodů zdouhávosti stavebních řízení a že důvodem není prosazování veřejných zájmů ze strany orgánů, které to mají za úkol, ukazuje, že tomu tak není. Totéž lze konstatovat ve vztahu k památkové péči. Posouzení všech staveb jedním rozhodnutím na základě zjednodušené dokumentace je přijatelné pro novostavby navržené v souladu s platnou územně plánovací dokumentací, ale zcela nevyhovující ve vztahu k architektonickému dědictví. Pro ilustraci lze připomenout problematiku obnovy historické budovy Národního muzea.

06) Památková péče se od ochrany jiných veřejných zájmů významně liší. V péči o památky se nerozhoduje podle norem s jednoznačně určenými požadavky, o jejichž splnění je možné jednorázově rozhodnout. Ambicí současné právní úpravy je chránit veřejný zájem na zachování kulturního dědictví primárně tím, že stát formou odborné pomoci pomáhá vlastníkům připravit a realizovat příznivé řešení. Přípravu obnovy památek proto chápe jako proces, na kterém se památková péče podílí od formulace záměru po realizaci.

07) Výše naznačená výjimečnost památkové péče má ve vztahu ke správním řízením ve srovnání s ochranou jiných veřejných zájmů, snad s výjimkou ochrany přírody, následující důsledky:

- agenda zahrnuje posouzení všech fází přípravy, u kterých je to věcně opodstatněné;

- posouzení vyžaduje znalost situace, což obvykle předpokládá návštěvu místa (tj. návrh bez znalosti souvislostí nemusí být pro posouzení postačující);

- záměry se posuzují v celém rozsahu, z více hledisek a v mnohem větší podrobnosti než je obvyklé a opodstatněné u jiných veřejných zájmů;

- individuální posouzení záměru v celém rozsahu objektivně vyžaduje více času než posouzení dílčího problému z hlediska souladu navrhovaného záměru s normou;

- z hlediska péče o architektonické dědictví jsou významné i udržovací práce, například obnova fasád;

- pro kvalifikované posouzení jsou potřební specialisté v různých oborech, zejména architektuře, památkovém urbanismu, restaurování, otázkách materiálů a technologií, péči o historické zahrady a parky, péči o historické krovy, o zvony, o varhany, o technické památky a další. Odbornost je nezbytná nejen v případě odborné organizace státní památkové péče, ale i v případě toho, kdo o věci rozhoduje.

08) S ohledem na výše uvedené není vyvedení ochrany zájmu na zachování architektonického dědictví mimo gesci památkové péče vhodné.

09) Nový stavební zákon v připravované podobě ve svých důsledcích znamená rezignaci státu na kvalifikovanou péči o architektonické dědictví. V případě památek Světového dědictví je navrhovaná právní úprava v rozporu se závazky, které na sebe Česká republika vzala přistoupením k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví.

10) Vědecká rada vítá snahu pana ministra Lubomíra Zaorálka prosadit v návrhu zákona změny ve prospěch zachování ochrany památek. Udržení samostatného postavení památkové péče a závaznosti stanovisek jsou v této souvislosti významné úspěchy.

11) I přes tyto pozitivní posuny by přijetí zákona v navrhované podobě znamenalo ve srovnání s platnou právní úpravou kvalitativní oslabení ochrany veřejného zájmu na zachování architektonického dědictví.

12) Vědecká rada považuje za zásadní zachování integrity systému státní památkové péče, a to včetně ochranných pásem, zachování závaznosti stanovisek, zachování územních regulačních nástrojů, zachování kompatibility stavebního práva se specifickými potřebami péče o architektonické dědictví a zachování možnosti přezkumu v případech, kdy zájmy památkové péče nebudou respektovány.

13) Vědecká rada považuje za vhodné poděkovat panu ministru kultury za pozitivní posuny připravovaného návrhu zákona, které vyjednal, a zároveň jej upozornit na další problémy spojené s připravovanou rektifikací stavebního práva, zejména na otázku ochranných pásem. V této souvislosti pověřuje pana doc. Kotalíka, aby v této věci formuloval jménem Vědecké rady panu ministrovi dopis, ve kterém ho seznámí se závěry vědecké rady.